

Számadás a tálentomról
szerző: Karinthy Frigyes

*"Vedd vissza a talentomot, uram, az enyémet
A kalmár be nem váltotta, el nem vette..."*

(Paul Claudel - Szép Ernő)

Gazda aki (mintahogy meg vagyon írva) három szolgádnak
Három tálentomot adtál aztán elmentél messzi vidékre
S szerzett az első hozzá ezeret és százat a második abból
A harmadik pedig elásta őrizve híven a kezérebízottat
Jól tudom én hogy ettől a harmadiktól visszaveszed majd
S adod annak aki ezeret és százat szerzett "ő pedig
Vettetik a Külső Sötétségbe ahol vagyon sírás és fogaknak

Tsikorgatása" jól ismerem én e mennyei kapitalizmust
Éppen azért látod mielőtt még jönnél kérdő szemeiddel
Rossz lelkiismeretem máris szűköl mentegetőzve
Mit tudom mi lesz itt meddig bírom az ostoba harcot
Melyben még azt a nyomorult obulust is kiirígylik a számból
Nem félem a halált de gyűlölöm a gyilkos emberevést
Egyszer lerágja a húst csontjaimról és lelkemről a csontot
S egy handabandázó szónok nokautol hiába kapkodom kobakom
A többit elvégzi a tömeg eltapossa még az emlékemet is
Halljad hát harc közben ezt a hevenyészett számotadást
Reggel dolgom volt délután is veszkődöm este álomtalanul
Roskadok ágyba s ha ezt elhebegem futok verekedni tovább
Itt minden reggel újra kell szülni magam újra perelni
Kézzel és lábbal esküdni hogy élek s hogy van jogom élni
Mert minden reggel elfelejtik mindig meg kell magyarázni
De azért tudom még tompán ott sajog lelkem fenekén
S minden sejtemben s fájó inaimban s minden pillanatában
Ennek az órákra méretezett életnek hogy mire való az egész
Mire kaptam mire szerződünk mit kell még befejeznem
Az úgy volt azzal a fényes tallérral még gyermeki korban
Rögtön felhajítottam szikrázni mert akkor sütött a nap
S mindjárt vettem is rajta Aladintól balzsamot egy csodaszert
Amivel ha bőröm bekentem az lettem ami akartam
(Mások számára nem magamért mert egy vágy hevített csak
Abból élni amiért élek szétosztani és kimérni magam)
S voltam először szép kis barna gyermekhegedű mélyviola
Fáját régi mesterek kezerezgése edzette csengő új muzsikára
Hogy majd kijárom a cirkuszt s egyszer a "székekből összerakott
Emelvény ingó csúcsán trikómból kihúzom s elmuzsikálom a dalt
Mit régen hallottam egyszer zengeni és zokogni szívemben"
De nem jutottam odáig s úgytetszik most már nem is jutok el
Furcsa kalandos utakra kallódott el kézen-közön ez a hegedű
Valami vad nép ügynöke potoméért megvette egy óriás Teleki-téren
Kamerunba került vagy hová az isten háta mögé ahol senki se tudta
Miféle szerszám legyen ez gondolták talán fegyver vagy mifene
Hogy bunkós a feje viszont hitványka nagyon mindjárt bereped
Odaadták hát a Nagy Főnöknek az hordta a fején egy darabig
Aztán rájött okosan hogy holmi tok ez kotyogó nagy üregével
S a két kacskaringós lyukkal kétoldalt így hát nyakába vetette
S színes kavicsot és más értékes pénzt hordott benne éveken át
Míg egy komoly és tudós kritikus afféle főpap Kamerunban
Egy nap rá nem jött (ki is nyilatkoztatta ünnepi szóval)
Hogy hangszer ez és nem fegyver és nem fejdísz és nem heveder
Elő is vették a Nagy Ünnepen s a legvénebb tudós karvezető
Szólaltatta meg mint Lehel kürtjét annak rendje-módja szerint
Vagyis hasmánt térdére fektette s két behemót fadarabbal

Öblös hátán szép tam-tam taktusra kiverte cifra vitézül
A nagy nemzeti himnuszt a híres "aj mojsza jekopika mingi"-t
Így járt a hegedű röstelllem azóta se láttam érte nem felelek
De hiszen sokminden egyebet próbáltam azóta azzal a pénzzel
Voltam hegyes-élesrefent toledói penge szellemi harcban
Döfködtem és szurkáltam elegáns mulinékkal a planson
A "Nagy Szélmalomhoz" címzett panoptikum-csárda söntése mögött
Hol szájtátva s nem nagy bizalommal néztek üvegszemeikkel
A merev viaszfigurák Napoleon maszkja és Kopinics a bankrabló
Valamint Landru és Haarmann tömeggyilkos urak és Sztalin és Lloyd George
Míg aztán meg nem únta Balog Tuta hogy ott kapkodok a levegőben
S egy jókora löcsöt ráejtett pengémre amitől darabokra szakadt szét
(Még most is röpködnek szerte szilánkjai mikor a penge sehol sincs)
No és voltam még bonyolult ravasz szerkezet drága zsebóra
Amilyent őseim raktak össze akik óriások és gyémántköszörűsök
Voltak a legenda szerint Hága és Hamburg és Amszterdam piacán
Jó óra volt remek időmutató kár hogy a szórakozott professzor a német
Anekdóta hőse lágytojást főzván az órát bedobta a forró vízbe kezében
Tartván a tojást s az óra tönkrefőtt s a tojás fejelágya ott túl a határon
Még most se nőtt be hiába írja Herr Professor tanulmányát a fajokról
Mi voltam még istenem voltam teherhordó teve a karavánban
Míg ki nem szuperáltak egy nap kiderült untauglich nyomorult voltom
Hogy ál-púpot hordok hátamon szégyenére a tevetársadalomnak
Voltam papagáj és gramofón de a betanult és rámvésett szöveget
Mindig elrontottam "ex-tempore" belekukorékoltam magam is
Magam hangján mint a cigány aki azt mondja "kling" a pad alatt
Voltam klarinét és cimbalom és harmonika és mikor mulatni akartak
Talpuk alá Beethovent kezdtem játszani és Bach-oratóriumot
Jeles stréber is voltam mondhatom mikor erre próbáltam fanyalodni
Elszánván magam hogy karriért csinállok mint a diplomaták
Lévén szent csak a cél s az acél mely szentesíti az eszközöket
Pártot szervezek így s majd hatalomra jutok s diktálni fogok
(Lett volna mit) de ehhez persze kiabálni kell s váltani színeket
Zöldet és feketét és barnát aszerint mi az alap hangulatokban
Hát hiszen akkurátus kaméleon-gyík lett belőlem az már aztán igaz
Éppen csak az volt a baj mintahogy utólag mindig kiderült
Hogy mindig elvétettem bármily gyorsan forgattam színt és köpenyet
Zöld alapon kék voltam kéken sárga sárgán fekete fehér a feketén
Nem úgy mint a nagysikerű próféták s váteszek kik haragos-dacosan
Nyáron meleget prédikálnak és télen hideget fittyethányva veszélynek
Én nagyravaszul mérsékletet és hagyományt hirdettem a forradalomban
S a forradalmat és haladást mikor jött a Mult fehér lepedőben
Emlékeztek még a Schöberl-pamlagra mely nappal székel éjjel ágy
Hát én egy olyan Schöberl-bútor voltam egyetlen példány a gyárból
Amelyik nappal nyugodalmasan szétterül hívogatva aludni
Éjjel meg ugrálni kezd a szegény fáradt polgár párnája alatt

Végre is mit tehettem hasznos akartam csak lenni kétségbeesetten
Ha nem megy dicsfénnel és babérkoszorúval hát menjen akárhogy
Ha nem kell szívemből a vér és nem kell agyvelő koponyámból
Hát akkor itt van üres koponyám s mellemből ez a görcsös izom
Összelappadva mint a duda amiből kifújták a levegőt
S akkor volt hogy tetszhalottat míméltem el hagytam temetni magam
Hogy majd a nyű lekopaszt és csontjaimat kidobálja a föld
Főzzenek enyvét belőle vagy akármit csak ne vesszek kárba egészen
De furcsán jártam halljátok az a föld kijutott a régi Amerikába
Amikor nem volt még Hollywood tehát a maréknyi göröngyből
Amiben testem pihent nem hírneves filmszerző szökött fel az égre
Hanem egy törpe cserje csak fekete bogyókkal és gumógyökerekkel
Arra járt Drake Ferenc aki mint tudjuk a burgonya felfedezője
És visszahozott és krumpli-szívem büszkén dagadozva remélte
Hogy most végre megismer és méltányol hálátlan Európa-hazám
Úgy is látszott ám balsorsom nem hagyott el az új eledelt
Nem értették azt hitték a bogyója ehető s mert fanyar volt és keserű
Tűzredobták nem kellett s csak később mikor már égett a máglya
Jöttek rá a jó sült-krumpli szagról miként kellett volna kezelni
Így hát Gazda látod magad is elkövettem minden lehetőt
Éltem és igyekeztem és kereskedtem és kerestem a kamatot
Földormán és a földalatt is és pengettem és gurítottam előre
Amit kaptam és nem tehetek róla hogy mindig visszagurult
Most fáradt vagyok s ha ebben a percben szólna az ünnepi sófár
Jelezve hogy megjöttél szolgálid közt törvényt tenni azonnal
Lehet hogy fel se állnék tiszteletedre s ez a futó toll ki se hullna
Kezemből csak megállna s tűnődve tenne pontot a be sem fejezett
Mondat közepén vagy mint a katona kit főbelőtték s állva marad
Vagy mint a pilóta a lezuhant gép roncsai közt nem igyekszik
Kikecmeregni drótok és rongyok közül bár van még benne lehellet
Bevallom és már csak magamnak dúdolok néha szórakozottan
Este az Üllői úton ha várni kell a gyéren járó ötösre
Magamat mulattatom holmi elméleti kérdés egyenletével
Hogy megtaláljam benne az ismeretlen kibontakozást
Ami úgyse kell senkinek minél nagyobb szükség volna rá annál kevésbé
Mert hisz a mai Európa nem élni hanem mindenáron megdöglenni óhajt
Hát ennyi az egész parancsolj több nincs lehet hogy kevesebb
Lehet hogy valamivel több mint amivel világraszűlettem
Akkor is szerényen (két kiló voltam) nem okozni fájdalmat anyámnak
Kétéves koromban odaadtam egy bömbőlő kisiúnak a paprikajancsit
Amit imádtam és amiért fájt a szívem hogy ne üvöltsön
Voltam szerelmes egyszer kétszer de csak úgy fogadtam el a szerelmet
Ha hittem vagy elhitették velem hogy jól esett adni belőle
Egyszer-kétszer megnevettettem egyszer-kétszer megríkattam az embereket
Volt egy jó mozdulatom volt egy válaszom talpraesett
Egyszer megállítottam egy robogó szekeret egyszer valakinek

Tanácsot adtam amitől megfordult "végzete" és "balsorsa"
Közben árkot ástak arcomon s a szakállam szürke borostás
Lenne ha hagynám nőni s szétmentek harapó fogaim csorbán
Nincs kedvem alakoskodni és ágálni és szerepelni és csereberélni
És sáfárkodni itt a számadás nem loptam semmit s híja ha volna
Legfeljebb annyi amennyit hozzátenni nem akartam vagy nem sikerült
Így találtam ezt a világot mikor idehozták s most ha úgy érzed
Hogy úgy hagyom itt ahogy találtam semmi se változott ám te ítélj
Gáncs vagy jutalom mindegy már s "ama külső Sötétség" se segít
Esküszöm nem fogok sírni és csikorgatni fogam odaát.